

ФОРМУВАННЯ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ ЯК СКЛАДОВА БЮДЖЕТНОГО ПРОЦЕСУ

*Л.І. Карамушка,
Директор департаменту фінансів
Київської обласної державної адміністрації*

Розкрито сутність системи формування місцевих бюджетів як складової бюджетного процесу. Визначено напрями зміцнення фінансової основи місцевого самоврядування. Обґрунтовано, що чинна система розподілу міжбюджетних трансфертів потребує подальшого удосконалення; задля збільшення надходжень до місцевих бюджетів потрібно проводити постійний поглиблений економічний аналіз наявної доходної бази та рівня справляння обов'язкових платежів до місцевих бюджетів у розрізі адміністративно-територіальних одиниць; встановлена система міжбюджетного регулювання доходів місцевих бюджетів повинна стимулювати зацікавленості органів місцевого самоврядування у збільшенні власної доходної бази.

***Ключові слова:** бюджетний процес, місцевий бюджет, міжбюджетне регулювання, міжбюджетні трансферти.*

Раскрыта сущность системы формирования местных бюджетов как составной бюджетного процесса. Определены направления укрепления финансовой основы местного самоуправления. Обосновано, что действующая система распределения межбюджетных трансфертов требует дальнейшего совершенствования; для увеличения поступлений в местные бюджеты нужно проводить постоянный углубленный экономический анализ имеющейся доходной базы и уровня взимания обязательных платежей в местные бюджеты в разрезе административно-территориальных единиц; установлена система межбюджетного регулирования доходов местных бюджетов должна стимулировать заинтересованности органов местного самоуправления в увеличении собственной доходной базы.

***Ключевые слова:** бюджетный процесс, местный бюджет, межбюджетное регулирование, межбюджетные трансферты.*

Постановка проблеми. Одним із основних чинників, який впливає на соціально-економічний розвиток адміністративно-територіальних одиниць, є система формування місцевих бюджетів. Останніми роками з метою підвищення фінансової самостійності місцевих

бюджетів було прийнято ряд нормативно-правових актів, які в певній мірі сприяли покращенню фінансового забезпечення місцевого самоврядування. Разом з тим, в умовах економічних перетворень важливим є удосконалення структури доходної та видаткової частини місцевих бюджетів,

міжбюджетних відносин з урахуванням пріоритетів фінансової політики на середньострокову перспективу.

Аналіз досліджень і публікацій.

Проблемам формування місцевих бюджетів як складової бюджетного процесу присвячені праці вітчизняних вчених В. Андрущенко, С. Буковинського, А. Буряченка, О. Василика, В. Зайчикової, І. Запатріної, О. Кириленко, В. Кравченка, Л. Лисяк, І. Лук'яненко, І. Луніної, І. Лютого, В. Опаріна, Д. Полозенка, Г. П'ятаченка, В. Федосова, І. Чугунова, С. Юрія та інших [2-6].

Зусиллями вітчизняних вчених були сформовані науково-теоретичні засади формування бюджетної системи в Україні та розроблені методологічні принципи побудови бюджету країни, що знайшло втілення у системі державної бюджетної і податкової політики регулювання соціально-економічного розвитку суспільства. Основні пропозиції щодо упорядкування бюджетного процесу сприяли створенню Бюджетного кодексу України (БКУ), прийнятого Верховною Радою у редакціях 2001 і 2010 рр., та у створенні вітчизняної податкової системи.

Імплементация положень БКУ 2010 р. у практику виявила ряд напрямів подальшого вдосконалення як бюджетного механізму, так і використання бюджету як інструменту впливу на прогресивні зрушення в країні. Зокрема, одним із найбільш актуальних напрямів є вдосконалення системи формування місцевих бюджетів, особливо в частині їхнього фінансового забезпечення в обсязі законних повноважень місцевих органів самоврядування, децентралізації бюджетних ресурсів, утвердженню їх як самостійних структур, відповідальних за процеси розвитку продуктивних сил і соціально-економічне піднесення територіальних громад.

Мета статті полягає у розкритті сутності системи формування місцевих бюджетів як складової бюджетного процесу та визначення напрямів зміцнення фінансової основи місцевого самоврядування.

Виклад основного матеріалу дослідження. Планування місцевих

бюджетів є досить складним процесом. Одним із напрямів ефективного формування доходної частини бюджету є ретельний аналіз виконання кожного джерела доходу протягом попередніх років та врахування певних причин відхилення від передбачених показників. Доходи місцевих бюджетів є основою фінансового стану органів місцевого самоврядування й вагомою складовою розвитку територій. Від зміцнення місцевих бюджетів залежить їх ступінь фінансової незалежності від державного бюджету. Доходи загального фонду місцевого бюджету складаються із доходів, необхідних для виконання власних повноважень (власних доходів), і доходів, необхідних для забезпечення виконання делегованих законом повноважень органів виконавчої влади (закріплених доходів).

До закріплених доходів зведеного бюджету області належать: податок на доходи фізичних осіб, що сплачується згідно з Податковим кодексом України на відповідній території (згідно зі статтею 65 та частиною 1 статті 66); 50 відсотків збору за спеціальне використання лісових ресурсів у частині деревини, заготовленої в порядку рубок головного користування; 50 відсотків збору за спеціальне використання води (крім збору за спеціальне використання води водних об'єктів місцевого значення), що зараховується до бюджету Автономної Республіки Крим та обласних бюджетів користувачами води за місцем її забору; 50 відсотків плати за користування надрами для видобування корисних копалин загальнодержавного значення (крім плати за користування надрами для видобування нафти, природного газу та газового конденсату); плата за використання інших природних ресурсів; реєстраційний збір за проведення державної реєстрації юридичних осіб та фізичних осіб; плата за надані в оренду ставки, що знаходяться в басейнах річок загальнодержавного значення.

Загальна схема формування доходів, що враховуються при визначенні трансфертів за фінансовими джерелами їх формування, наведена на рис.1.

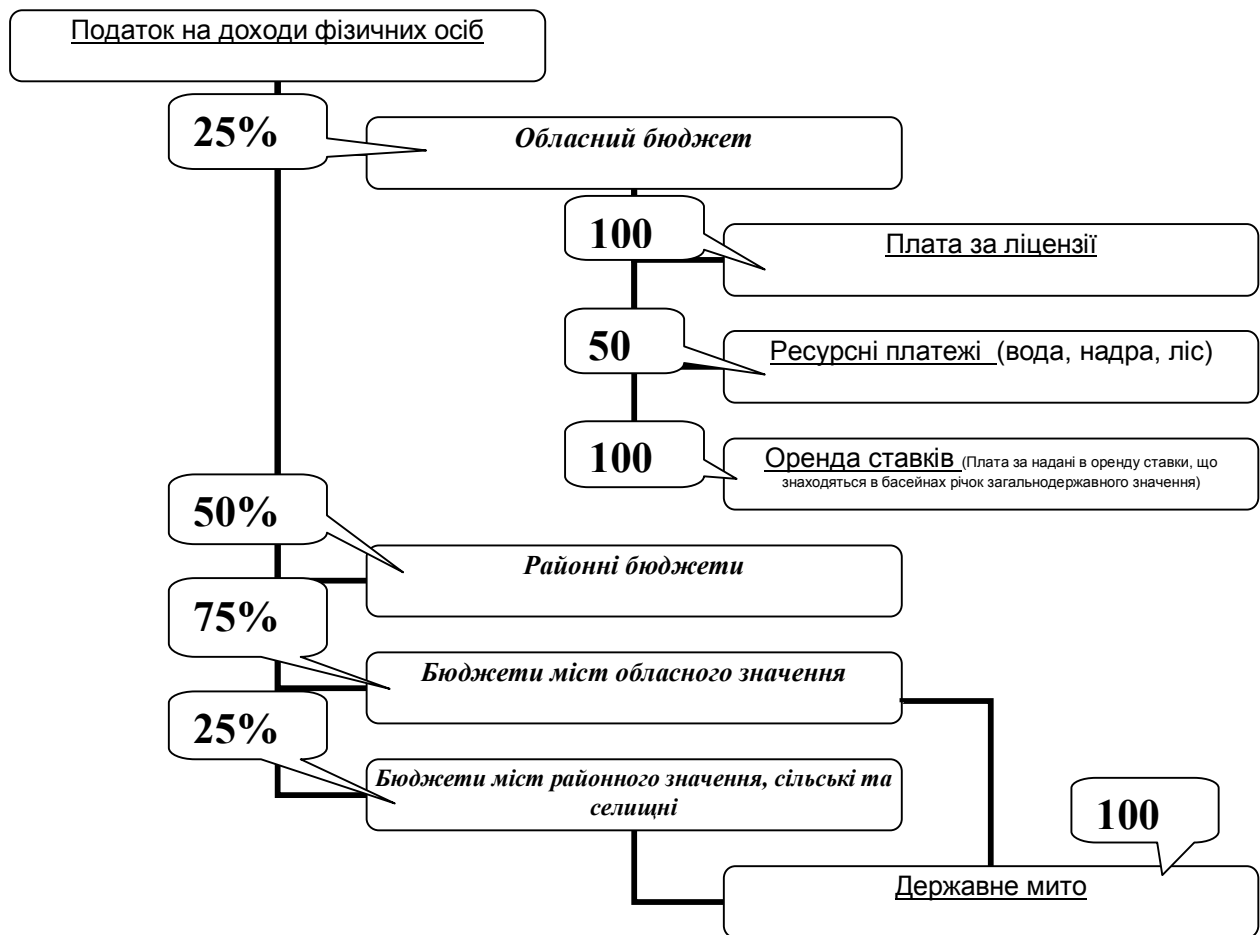

Рис.1. Схема розподілу доходів, що враховуються при визначенні обсягів міжбюджетних трансфертів (складено автором на основі БКУ) [1].

До власних доходів зведеного бюджету області належать: податок на прибуток підприємств та фінансових установ комунальної власності, плата за користування надрами для видобування корисних копалин місцевого значення; плата за користування надрами в цілях, не пов'язаних з видобуванням корисних копалин; збір за спеціальне використання води водних об'єктів місцевого значення; збір за спеціальне використання лісових ресурсів (крім збору за спеціальне використання лісових ресурсів у частині деревини, заготовленої в порядку рубок головного користування); плата за землю, що зараховується до бюджетів місцевого самоврядування; місцеві податки і збори (крім єдиного податку та податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки), що зараховуються до бюджетів місцевого самоврядування; фіксований сільськогосподарський податок, що зараховується до бюджетів місцевого

самоврядування; частина чистого прибутку (доходу) комунальних унітарних підприємств та їх об'єднань, що вилучається до бюджету у порядку, визначеному відповідними місцевими радами; плата за розміщення тимчасово вільних коштів місцевих бюджетів; плати за ліцензії та сертифікати; плата за державну реєстрацію (крім реєстраційного збору за проведення державної реєстрації юридичних осіб та фізичних осіб - підприємців), що зараховується до обласних бюджетів; адміністративні штрафи, що накладаються місцевими органами виконавчої влади та виконавчими органами місцевих рад або утвореними ними в установленому порядку адміністративними комісіями; надходження від орендної плати за користування майновим комплексом та іншим майном, що перебуває в комунальній власності; плата за надані в оренду водні об'єкти місцевого значення; інші доходи, що підлягають зарахуванню до місцевих бюджетів

відповідно до законодавства та є такими, що не враховуються при визначенні обсягу міжбюджетних трансфертів.

Схема розподілу доходів, що не враховуються при визначенні обсягу міжбюджетних трансфертів, наведена на рис. 2.

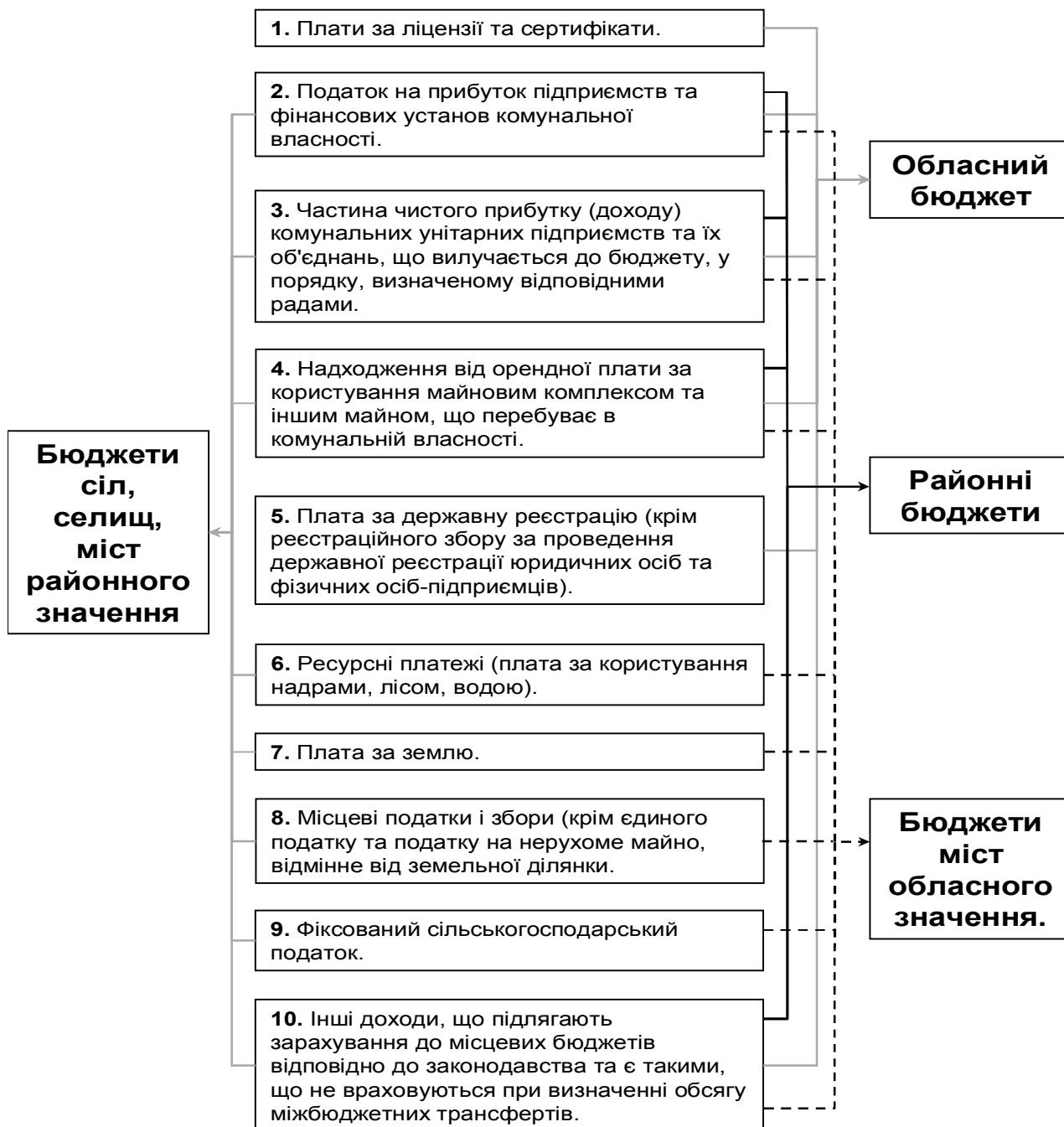

Рис.2. Схема розподілу доходів, що не враховуються при визначенні обсягу міжбюджетних трансфертів (складено автором на основі БКУ) [1].

З прийняттям у 2010 р. нового БКУ було дещо збільшено ресурсну базу місцевих бюджетів, а саме: шляхом передачі з державного до обласного бюджету плати за ліцензії та сертифікати, державну реєстрацію, 50% збору за спеціальне використання лісових ресурсів державного

значення, 50% збору за спеціальне водокористування, плати за користування надрами загальнодержавного значення, плати за використання інших природних ресурсів, плати за надані в оренду ставки, що знаходяться в басейнах річок загальнодержавного значення; віднесення у

повному обсязі до доходів, що не враховуються при визначенні обсягу міжбюджетних трансфертів (власних доходів) плати за землю, плати за торговий патент на здійснення деяких видів підприємницької діяльності та надходження адміністративних штрафів.

У результаті цього в 2011 р. місцеві бюджети області отримали додатковий ресурс в обсязі 48,3 млн. грн. (за рахунок передачі доходів державного бюджету до

доходів обласного бюджету) та розширення джерел власних доходів – 115,8 млн. грн. (за рахунок плати за землю -102,1 млн. грн., плати за торговий патент на здійснення деяких видів підприємницької діяльності – 12,6 млн. грн., надходження адміністративних штрафів – 1,1 млн. грн.). Доходи спеціального фонду місцевих бюджетів включають надходження бюджету розвитку та інші джерела надходжень (рис. 3).

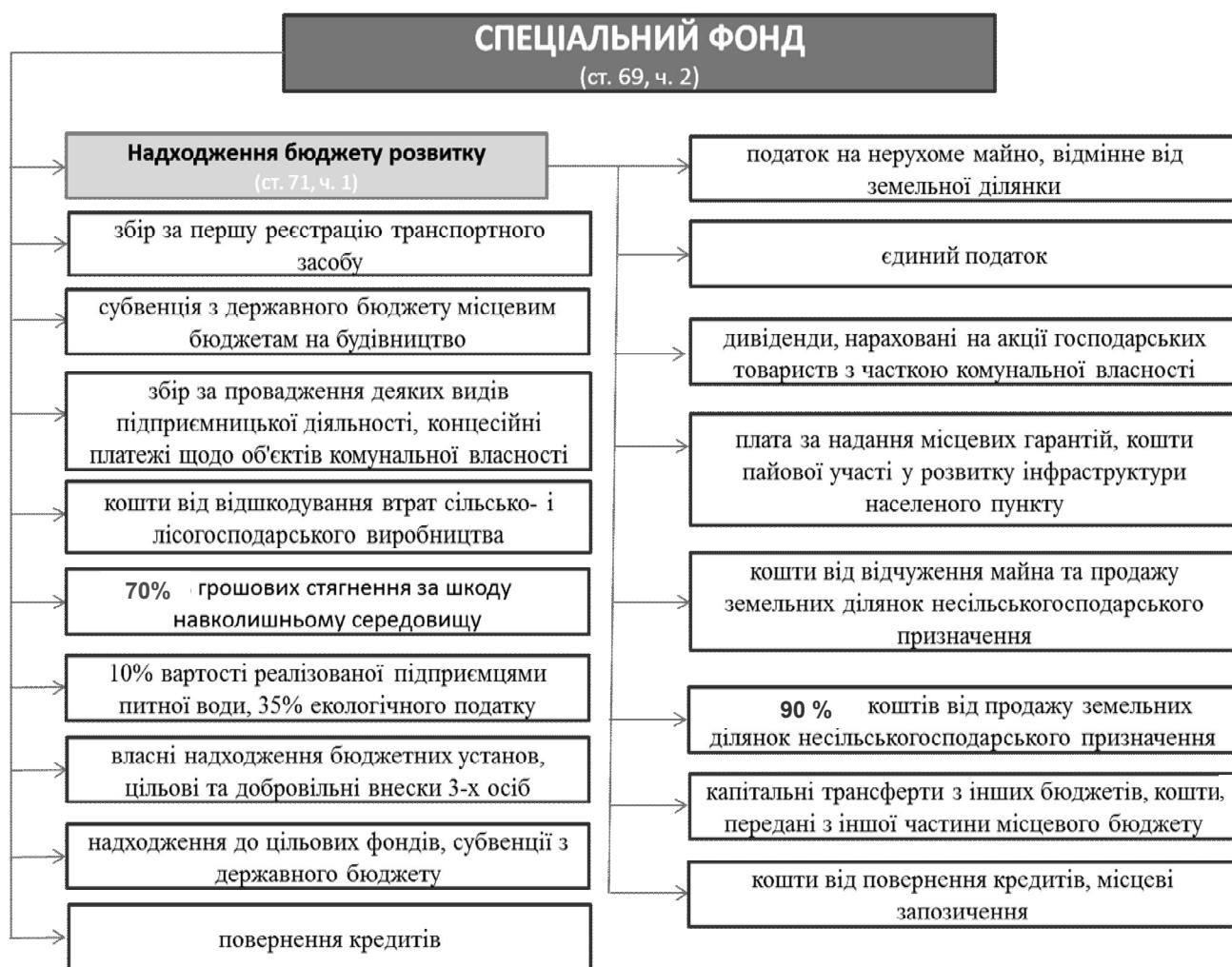

Рис. 3. *Склад доходів спеціального фонду місцевих бюджетів (складено автором на основі БКУ) [1].*

У спеціальному фонді зосереджуються кошти бюджетних установ, у тому числі спеціальні державні цільові фонди, які не підлягають перерозподілу і використовуються за цільовим призначенням. Бюджет розвитку призначений для проведення інвестиційної та інноваційної діяльності.

Джерела формування бюджету розвитку визначені у статті 71 БКУ: дивіденди (дохід), нараховані на акції (частки, паї) господарських товариств, у статутних капіталах яких є майно, що перебуває у комунальній власності; плата за надання місцевих гарантій; кошти пайової участі у розвитку інфраструктури

населеного пункту; кошти від відчуження майна, що належить Автономній Республіці Крим, та майна, що перебуває в комунальній власності; кошти від продажу земельних ділянок несільсько-господарського призначення або прав на них; 90% коштів від продажу земельних ділянок несільськогосподарського призначення або прав на них, що перебувають у державній власності до розмежування земель державної і комунальної власності; капітальні трансферти (субвенції) з інших бюджетів; кошти від повернення кредитів, наданих з відповідного бюджету, та відсотки, сплачені за користування ними; місцеві запозичення; кошти, які передаються з іншої частини місцевого бюджету за рішенням Верховної Ради Автономної Республіки Крим, відповідної місцевої ради; єдиний податок для суб'єктів малого підприємництва, що зараховується до бюджетів місцевого самоврядування [1].

На відміну від попередньої, нова редакція БКУ поповнила бюджети розвитку новим, більш реальним фінансовим джерелом - єдиним податком для суб'єктів малого підприємництва, сума якого для бюджетів міст, сіл і селищ Київської області у 2011 р. склала 87,2 млн. гривень. До 2011 р. цей податок відносився до складу доходів першого кошика. В обсязі доходів бюджету розвитку місцевих бюджетів Київської області у 2011 р. надходження єдиного податку для суб'єктів малого підприємництва становили 28,4%. Але ці обсяги надходжень не можуть забезпечити реально відчутне фінансування інвестиційного розвитку територіальних громад.

Крім того, практично відсутні реальні джерела наповнення бюджету розвитку обласних та районних бюджетів. Їх формування за рахунок передачі коштів із загального до спеціального фонду бюджету зменшує видатки 1-го кошика на делеговані повноваження.

Рішенням про обласний бюджет на 2012 р. були заплановані видатки з бюджету розвитку (без трансфертів) в обсязі 50,5 млн. грн., у тому числі передача коштів із загального фонду – 46,7 млн. гривень.

Загалом можна стверджувати, що проведені протягом останніх років та

закріплені відповідними кодексами зміни у бюджетній і податковій сферах не спричинили певних значних змін у структурі доходів місцевих бюджетів чи зрушень у напрямі значного зростання їх самодостатності. Це, в свою чергу, не усунуло дефіцитності місцевих бюджетів та недостатність фінансових ресурсів для забезпечення місцевими органами влади сталого економічного і соціального розвитку територіальних громад. Головними причинами такої ситуації є подальше збереження провідної ролі регулюючих доходів у загальній структурі доходів, низька частка закріплених за територіями податкових платежів; високий рівень тінізації економіки; зниження фінансової спроможності місцевих бюджетів для вирішення наявних завдань з причини посилення концентрації фінансових ресурсів у державному бюджеті. Значним недоліком є дія механізму централізованого встановлення нормативів відрахувань від регулюючих доходів, хоч це і суперечить принципам децентралізації. Низька частка місцевих податків та зборів у загальному обсязі доходів місцевих бюджетів знижує стимули збільшення державних доходів, спричинює недостатність коштів на всіх рівнях бюджетної системи.

Формування місцевих бюджетів за видатковою методологією створила тверду впевненість самоврядних управлінських структур, що відповідальність за все несуть центральні органи влади. Збереження тенденції визначення видатків за принципом згори донизу, без відповідного встановлення джерел доходів для їхнього забезпечення призводить до розбалансування бюджетів та появи необхідності їхнього дотаційного фінансування.

Динаміка формування доходів місцевих бюджетів Київської області за 2010-2012 рр. дає підставу оцінити зміни, які відбулися після введення в дію нового БКУ: регламентація формування доходів за 2010 р. здійснювалася на старих умовах, а в наступні роки – на нових (табл.1).

Структура доходів місцевих бюджетів Київської області у 2010-2012 рр. *

Показники	2010 рік	2011 рік	2012 рік	Відхилення, %	
				2011/ 2010	2012/ 2011
Всього загальний фонд, у т.ч.:	5 079 203,2	6 482 690,4	7 644 408,2	127,6	117,9
Доходи, що враховуються при визначенні міжбюджетних трансфертів	2 268 435,8	2 548 424,7	2 899 260,0	112,3	113,8
Доходи, що не враховуються при визначенні міжбюджетних трансфертів	340 805,8	496 754,3	555 525,2	145,8	111,8
Офіційні трансферти, у т.ч.:	2 469 961,6	3 437 511,3	4 189 613,1	139,2	121,9
дотації	1 384 282,6	1 722 963,1	2 200 591,7	124,5	127,7
субвенції	1 085 679,0	1 714 548,2	1 989 031,4	157,9	116,0
трансферти до загального фонду, %	48,6	53,0	54,8	+4,4	+1,8
Всього спеціальний фонд, у т.ч.:	648 160,7	795 510,6	856 799,0	122,7	107,7
бюджет розвитку	139 405,6	306 817,0	314 132,8	220,1	102,3
у т.ч. до загального фонду, %	2,7	4,7	4,1	2,0	-0,6
Офіційні трансферти	303 005,6	194 883,3	259 563,2	64,3	133,1
Всього доходів	5 727 363,9	7 278 201,0	8 501 207,2	127,1	116,8

* розраховано автором за даними Державної казначейської служби області

Наведені у табл. 1 дані свідчать про те, що нововведення БКУ 2010 р. сприяли зростанню доходів (загального фонду) місцевих бюджетів Київської області, адже лише за один рік їх приріст склав 27,6%. Проте уже в наступному році темп приросту істотно зменшився, оскільки не було змінено їхню доходну базу. Це підтверджується тим, що сума офіційних трансфертів, що надаються області, зростає

більш високими темпами, ніж податкоспроможність області.

Негативним явищем є те, що досить часто не виконуються розрахункові показники Міністерства фінансів України по доходах місцевих бюджетів. Причинами зазначеного невиконання розрахункових показників з наповнення місцевих бюджетів за останні роки є зменшення кількості суб'єктів господарювання малого і

середнього бізнесу. Це є закономірним явищем, що зумовлене погіршенням умов для їхнього функціонування внаслідок ускладнення процедурно-організаційних питань, погіршення режиму оподаткування тощо. Але найбільш відчутним чинником є організаційно-фінансова неспроможність органів самоврядування стимулювати розвиток бізнесу на підвладних територіях, перетворення їх у пасивних спостерігачів.

Зазначена ситуація є закономірним явищем, зумовленим існуючою системою формування доходів місцевих бюджетів: внаслідок посилення централізації бюджетних коштів у державному бюджеті все менша їх частка формується місцевими бюджетами. Це призвело до того, що трансферти (як надання коштів з державного бюджету) уже стали основним джерелом доходів місцевих бюджетів, тобто перевищують 50% їх загального обсягу. В окремих же місцевих бюджетах трансферти досягають 80% доходів. Адміністрації органів самоврядування позбавлені реальної влади впливати на стан справ, оскільки основною їхньою функцією є передача виділених зверху коштів за цільовим призначенням (тобто функція своєрідного касира чужих коштів).

Фактичне позбавлення місцевих органів влади владних функцій перетворило їх на простих споживачів, тому на місцях не проводиться відповідна робота з вишукування додаткових джерел надходжень до бюджету, розширення бази оподаткування розвитком підприємства задля збільшення надходжень.

Можливі шляхи підвищення фінансової незалежності та розширення доходів місцевих бюджетів мають досить різноманітний характер. Ця активізація роботи з детінізації економіки, збільшення надходжень від податків з доходів фінансових осіб (ПДФО) й орендної плати за земельні ділянки державної та комунальної власності. Доцільно здійснювати зарахування частки загальнодержавних податків, таких як ПДВ та податку на прибуток підприємств, до 1-го кошику місцевих бюджетів.

Важливим у зміцненні фінансової спроможності бюджетів є ліквідація

податкового боргу до бюджетів усіх рівнів та повернення ринкового збору до видів місцевих податків і зборів, а також повернення 50% зарахування надходжень до бюджету від штрафів за порушення правил дорожнього руху. Заслужує на увагу вдосконалення адміністрування плати за землю, проведення оцінки земель, чітке розмежування територій відповідно до рівня державної влади розпоряджатися нею; збільшення ставок місцевих податків та зборів, наприклад, збільшення ставок збору за місця для паркування транспортних засобів, які часто затверджуються місцевими радами на недостатньому рівні в межах, дозволених законодавством.

Важливим аспектом є удосконалення системи фінансового вирівнювання через узгодження соціальних і бюджетних нормативів, недопущення необґрунтованого вилучення доходів, одержаних на певній території, стимулювання місцевих органів влади нарощувати власну доходну базу.

Стимулювання дотаційних бюджетів можна здійснювати таким чином: спрямування певної частки зібраних понад фактичні показники попереднього року податків у частині, що зараховується до місцевих бюджетів; спрямування до доходної частини відповідних місцевих бюджетів від загальної суми податків новоутворених підприємств протягом перших трьох років їх діяльності; проведення інвентаризації майна, що належать органам місцевої влади, наявної податкової бази, що дозволить збільшити обсяги надходжень; чітке законодавче закріплення бюджетних повноважень і відповідальності влади різних рівнів при формуванні доходів; посилення контролю за повнотою надходження доходів до місцевих бюджетів.

Можливим напрямом розв'язання проблем фінансового забезпечення місцевих бюджетів є посилення зв'язку між соціально-економічним і бюджетним плануванням адміністративно-територіальних одиниць. На розрахунок доходів місцевих бюджетів практично не впливає соціально-економічна ситуація на території місцевого самоврядування й виконання програм розвитку адміністративно-територіальних одиниць.

Особливої уваги варті екологічні податки. Досить часто органи місцевої влади не приділяють належної уваги діяльності суб'єктів господарювання, які завдають надзвичайної шкоди довкіллю, а його відновлення падає тягарем на місцеві бюджети. В останніх на відновлення власних природних ресурсів не вистачає коштів. Тому слід посилити контроль за сплатою екологічних податків, а також в окремих випадках збільшувати їх для представників певних галузей.

Для підвищення зацікавленості органів місцевого самоврядування у збільшенні надходження доходів до місцевого бюджету, розвитку місцевої економічної бази потрібно виділяти їм кошти пропорційно значенню показника, що відображав би внесок територіальних громад у досягнення встановлених державою цілей. У ролі такого показника повинен використовуватися або обсяг додатково зібраних доходів у межах територіальних громад, або порівняльні темпи економічного зростання. Той самий ефект має закріплення за місцевими бюджетами єдиних нормативів відрахувань від регулюючих податків на довготривалий період.

Обговорення у вітчизняній економічній літературі проблеми зміцнення доходної бази місцевих бюджетів і практика формування місцевих бюджетів України показують, що важливою умовою ефективного функціонування системи міжбюджетних відносин є вибір податків, що надходять до місцевих бюджетів. Відповідно до розглянутих теоретичних положень, такі податки мають задовольняти таким вимогам: вони не повинні мати значних територіальних відмінностей; не бути особливо чутливими до кон'юнктурних коливань; **дія податків, що надходять до місцевих бюджетів.** Система міжбюджетного регулювання не може ефективно діяти за високим рівнем централізації фінансів. Процеси децентралізації мають супроводжуватись укрупненням територіальних громад до розмірів, які могли б дозволити

оптимізувати інтереси держави та місцевої влади.

Задля покращання ефективності планування на місцевому рівні слід завершити впровадження програмно-цільового методу, що надасть можливість скоротити неефективні видатки, підвищити якість послуг, що надаються населенню, створити дієву систему контролю за виконанням програм. Можливе створення додаткових фондів фінансової та інвестиційної допомоги місцевим органам влади задля стимулювання реального сектора економіки як базового податкоутворюючого джерела. Варто збільшити субвенції на соціально-економічний розвиток, що мають конкретні цілі, у структурі міжбюджетних трансфертів, а також потрібно враховувати необхідність прискорення розвитку територій при визначенні обсягу міжбюджетних трансфертів.

Висновки. Аналіз взаємовідносин державного та місцевих бюджетів України свідчить, що чинна система розподілу міжбюджетних трансфертів потребує подальшого удосконалення, оскільки фінансова забезпеченість місцевих бюджетів наразі є недостатньою. Разом з тим, не всі органи місцевого самоврядування прагнуть фінансової самостійності та використовують можливості залучення до бюджетів додаткових обсягів фінансових ресурсів. Задля збільшення надходжень до місцевих бюджетів потрібно нарощувати економічний потенціал та підвищувати результативність його функціонування в усіх територіальних громадах, зміцнювати на цій основі доходну базу й рівень справляння обов'язкових платежів у розрізі кожної адміністративно-територіальної одиниці. Встановлена система міжбюджетного регулювання доходів місцевих бюджетів повинна стимулювати зацікавленість органів місцевого самоврядування у збільшенні власної доходної бази як важеля впливу на соціально-економічний розвиток територіальних громад.

ВИКОРИСТАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Бюджетний кодекс України : Закон України від 08 липня 2010 р. № 2456-VI // Відомості Верховної Ради України. - 2010. - № 50-51. – ст. 572.
2. Кириленко, О.П. Місцеві фінанси / О.П. Кириленко – К. : Знання, 2006. – 677 с.
3. Лисяк, Л.В. Оцінка бюджетної стійкості: регіональний аспект / Л.В. Лисяк, М.К. Дяченко // Вісник ДДФА: економічні науки. - 2011. – № 2 (26). – С. 62-69.
4. Лисяк, Л.В. Місцеві фінанси і місцеві бюджети в системі регіональної політики саморозвитку / Л.В. Лисяк, В.Я. Олійник, М.І. Деркач // Вісник ДДФА: економічні науки. – 2012. - №2 (28). – С. 103-109.
5. Теорія фінансів / за ред. В. М. Федосова, С. І. Юрія. – К. : ЦУЛ, 2010. – 576 с.
6. Фінанси України: інституційні перетворення та напрями розвитку / за ред. І.Я. Чугунова. – К.: ДННУ АФУ, 2009. – 848 с.

The essence of the system of local budgets as part of the budget process . The ways of strengthening the financial base of local government. Proved that the current distribution system of intergovernmental transfers requires further improvement, to increase local revenues should be held constant in-depth economic analysis of the existing revenue base and collection of mandatory payments to the budget in the context of local administrative units, installed intergovernmental regulation of local budgets should stimulate interest in local government to increase its own revenue base, decentralized financial system provides not only review the structure of taxes and transfers, organize spending powers, but also the changing role and place of government in the economy to improve the efficiency of planning at the local level should complete the implementation of software budgeting, and should provide compensation for loss of revenues, which are not counted in determining the amount of intergovernmental transfers as a result of the provision of state tax incentives, including the payment of land tax, to increase revenues, development of appropriate economic base necessary to allocate funds, taking into account the contribution areas in achieving the goals of the state.

Key words: budgeting, local budgets, intergovernmental regulation, intergovernmental transfers.

REFERENCES

1. Budgetnyi kodeks : Zakon Ukrainy vid 08 lypnya 2010 № 2456-VI // Vidomosti Verhovnoyi Rady Ukrainy. - 2010. - № 50-51. – st. 572.
2. Kirilenko, O.P. Finansy / O.P. Kirilenko - K. : Knowledge, 2006. - 677 P.
3. Lisyak, L.V. Estimation of budgetary firmness: regional aspect / L.V. Lisyak, M.K. Dyachenko // Announcer DDFA: economic sciences - 2011 . - № 2 (26). - P.62 -69 .
- 4 Lisyak, L.V. Local finances and local budgets are in the system of regional policy of samorozvitku / L.V. Lisyak, V.Y. Oliynik , M.I. Derkach // : Announcer DDFA: economic sciences. - 2012 . - № 2 (28). - P.103 -109.
5. Finance theory / edited by A.M. Fedosov, S.I. Yuri. – K.: ZUL, 2010. – 576 P.
6. Finance of Ukraine:institutional changes and directions of development / edited by I.Y. Chugunov. – K.:DNNU AFD, 2009. – 848 p.

Стаття надійшла до редакції 15.10.2013